

Ærede landsmenn,

“Krever ørnen gullfjær? Ønsker løven seg klør av sølv?”

Lykken er å være i overensstemmelse med seg selv, svarer Ibsen i samme stykke.

Er vi det?

Det finnes ingen annen norsk kunstner som gir oss større grunn til nasjonal stolthet enn Henrik Ibsen. På grunn av ham, vet alle hvem vi er.

Det er litt som et etternavn du selv ikke har gjort noe for å fortjene, men som likefullt er ditt.

Udelt stolt av det norske, var ikke Ibsen selv.

Norge hadde han med seg, enten han befant seg Dresden eller Italia. Men i et privat brev, kunne han også skrive at “Norge er et fritt land befolket med ufrie mennesker.”

Og han behandlet norske tema, helt usentimentalt. Hans skuespill er både forstørrelsesglass og kritiske speil mot oss selv.

Er Peer Gynt en helt, eller en skurk?

“Du er ingen keiser; du er en løk.” Peer lyver, han har ingen kjerne.

“Jeg har digtet så mangen skrøne, som fanden på prekestol”. Han forlater Solveig, lar mennesker drukne og driver bruderov. Han går utenom bøygen.

Dette er ingen helt.

Men Peer reiser også rundt i hele verden. Han kommer seg ut av Dovregubbens grep og han hjelper sin døende mor til St Peters port.

Er dette handlingene til en løk?

Det er alltid tvetydig hos Ibsen. Derfor består han, derfor fortsetter han å lære oss noe.

For det er i kunsten som i grammatikken: du kan ikke skrive «kjærlighet» uten «ærlighet». Peer lyver, men Ibsen snakker sant.

Gode landsmenn,

Vår nasjonalfølelse er en styrke for oss. 17. mai er nettopp en markering av denne styrken. Vi trenger det ikke minst i tider som nå, når verden rundt oss er midt i et bukkeritt inn i det ukjente og usikre.

På sitt beste, er det norske selvbildet stolt, men også klar over egne begrensninger. Vi forstår at verden er stor, og at vi ikke kan forme den som vi vil.

Vi skal tillate oss å granske oss selv kritisk, slik Ibsen gjorde. Det er da vi er på vårt beste.

Vår Nasjonaldag lar oss samles om dette.

Det er nemlig en forskjell mellom å være seg selv nok, slik trollene er, og å prøve å komme i overensstemmelse med oss selv.

Den som bare slår seg på brystet, blir fort glemt og går tapt. Den som tør å se seg selv i speilet, kan eies evig.

Fjær av gull faller tungt til marken. Klør av sølv gror ikke ut igjen.

Med Ibsen står vi sterkere sammen, i overensstemmelse med oss selv og hverandre.

Kjære alle sammen, gratulerer med dagen!